

Proč se očkuje před cestou do zahraničí?

Očkování před cestou do zahraničí, zvláště pak do zemí, kde se ve zvýšené míře objevují infekční nemoci v Česku téměř neznámé, se provádí ze dvou základních důvodů. Prvním je ochrana očkovaného člověka, aby během pobytu nebo po návratu neonemocněl infekcí, proti které je očkován. Druhým důvodem je prevence zavlečení infekce do České republiky a jejího dalšího šíření. Jako příklad lze uvést očkování proti žloutence typu A, které je doporučováno všem cestovatelům bez ohledu na věk a délku pobytu při cestě do Egypta nebo jakékoli jiné země, která přiléhá ke Středoziemnímu moři z afrického a asijského kontinentu. Toto očkování je v Česku nesmírně podceňováno. Varováním by mělo být 256 německých turistů, kteří onemocněli v létě 2004 žloutenkou

Tab. 16. Světový výskyt vybraných infekčních nemocí, proti kterým lze očkovat

Infekční nemoc	Oblast výskytu
žloutenka typu A	celosvětově, vyšší výskyt v zemích s nižším hygienickým standardem
žloutenka typu B	celosvětově, vysoký výskyt v jihovýchodní Asii, Africe, Amazonii a Střední Americe
břišní tyfus	země s teplým klimatem a nižším hygienickým standardem
tetanus	celosvětově, zvláště Afrika a indický subkontinent
dětská obrna	Afrika, Asie, země s aktuálním výskytem
záškrť	tropy, subtropy, místa s epidemickým výskytem
žlutá zimnice	subsaharská Afrika, Jižní Amerika
meningokoková meningitida typu A	subsaharská Afrika, epidemicky Čína, Mongolsko, Tibet
meningokoková meningitida typu B a C	celosvětově, endemicky
meningokoková meningitida typu A, C, Y, W-135	epidemicky Saúdská Arábie (poutníci do Mekky)
vzteklina	celosvětově, hlavně Indie a jihovýchodní Asie, Afrika, jižní Tichomoří (mimo Austrálii, Nový Zéland, Velkou Británii, Skandinávii)
cholera + enterotoxigenní <i>E. coli</i>	Afrika, Asie – zejména indický subkontinent, Jižní Amerika
japonská encefalitida	jihovýchodní Asie

typu A při pobytu v pětihvězdičkovém hotelu v Egyptě. Tento příklad potvrdil známou zkušenost, že u starších lidí žloutenka A probíhá hůře. Trvá u nich také podstatně déle než u mladších lidí, než se z potíží vyléčí. Děti, které tehdy onemocněly, neměly jasné varovné příznaky (neobjevovala se u nich vůbec žloutenka), a tak mohly snadno nemoc šířit dál mezi ostatní děti. Od nich se nemoc po návratu z dovolené dostávala v Německu opět mezi dospělé.

Prevence očkováním při cestách do zahraničí by se měla řídit určitými pravidly. Nejprve je třeba zkontrolovat platnost pravidelného očkování, například proti tetanu. Dále je třeba zjistit, zda země, kam chceme cestovat, nepožaduje nějaké povinné očkování při vstupu do země. Příkladem je žlutá zimnice. Teprve pak je vhodné vyřešit očkování doporučené. Jako standard v očkování pro téměř jakoukoli destinaci, by mělo být očkování proti žloutence typu A a B a proti břišnímu tyfu. Výběr očkovací látky by se měl řídit především rizikovým chováním dotyčného. Jako dva extrémní příklady, pro které by se vybíraly různé vakcíny, lze uvést obchodníka, který cestuje v první třídě letadlem do Asie, tam pobývá jen několik dní v hotelu a stejnou cestou se vrací nazpátek. Druhým případem je mladý student, který se do Asie dostává stopem. U prvního z nich je třeba zaměřit se na očkování proti žloutenkám a proti břišnímu tyfu, kdežto u studenta je třeba zvážit navíc očkování proti vzteklině, meningokokové meningitidě a třeba i choleře a bude se mu muset doporučit i antimalariická profylaxe, tedy léky, které se užívají preventivně proti malárii. Obecně platí pravidlo: neexistují na světě »rizikové« oblasti, jen do světa jezdí »rizikovní« klienti. Přehled očkování pro určité regiony uvádí tabulka 16 na předchozí straně.